

**CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU**

**АПЕЛЛЯЦИОННАЯ
ПАЛАТА КИШИНЭУ**

2043, mun.Chișinău, str.Teilor 4,
www.instante.justice.md; email:cac@justice.md
tel.(022)76-84-88; fax: (022)66-05-89

№ _____ din _____

2043, г. Кишинэу, ул. Теилор 4
www.instante.justice.md; email:cac@justice.md
тел.(022) 76-84-88; факс:(022) 66-05-89

La № _____ din _____

Curtea Constituțională

*mun.Chișinău, str.A. Lăpușneanu
28, MD-2004*

Vă expediem copia demersului și încheierii Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 decembrie 2016 privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 328 , alin. 3, lit. b) Cod Penal al RM.

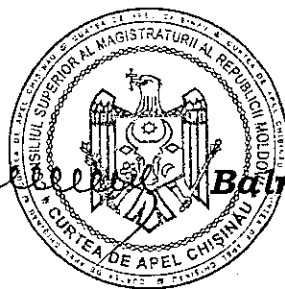
Anexă:

- Copia demersului - 3 file;
- Copia încheierii – 4 file;

Judecătorul

Curții de Apel Chișinău

S. Balciuc

Balmuş Svetlana

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
INTRARE NR. 89
17 ianuarie 20 17

Dosarul nr.1a-521/16

Instanța de fond: Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău

Judecător: Oleg Melniciuc

Î N C H E I E R E

13 decembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău

Avînd în componența sa :

Președintele ședinței de judecată, judecătorul
judecătoriai

Grefier

cu participarea:

Procurorului

Avocatului

Xenofon Ulianovschi

Svetlana Balmuș, Ion Secrieru

Alina Gulii

Vitalie Călugăreanu

Dorin Popescu

Examinînd în ședință de judecată publică cererea înaintată de avocatul Dorin Popescu în numele inculpatului, Bricicaru Ilie Alexei privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cadrul judecării apelurile procurorului Anticorupție, Ion Neguriță, a inculpatului Bricicaru Ilie și a avocatului Dorin Popescu în interesul inculpatului Bricicaru Ilie, declarate împotriva sentinței Judecătoriai Rîșcani mun. Chișinău din 16.05.2013 în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin.(1) Cod Penal al Republicii Moldova,

c o n s t a t ă :

Prin sentința Judecătoriai Rîșcani mun. Chișinău din 16 mai 2013, inculpatul Bricicaru Ilie Alexei, a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. 1 CP al RM, stabilindu-i-se pedeapsa cu amendă în mărime de 300 unități convenționale fără aplicarea pedepsei complementare privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita o anumită activitate.

Corpurile delictelor – CD-urile care conțin înregistrările convorbirilor telefonice – s-a dispus păstrarea lor la cauza penală.

Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a reținut că Bricicaru Ilie Alexei, deținând funcția de șef-adjunct al secției permise de conducere din cadrul Direcției înregistrarea Transportului și Calificarea Conducătorilor Auto a ÎS CRIS Registru a Ministerului Tehnologiei și Informației, fiind persoană publică, adică angajat al întreprinderii de stat, de comun acord și prin înțelegere prealabilă cu Comanac Ion Vasile, pe parcursul anului 2011, au organizat o schemă infracțională de facilitare și

susținere a examenelor teoretice și practice la calificarea conducătorilor auto pentru diverse persoane, săvârșind infracțiunea de depășire a atribuțiilor de serviciu în următoarele circumstanțe:

La sfârșitul lunii noiembrie 2011 Comanac Ion Vasile, condamnat prin sentința Judecătorei Buiucani m. Chișinău nr. 1-393/2013 în baza art. 326 alin. (1) CP, întâlnindu-se în preajma pieții „UNO” din m. Chișinău cu Caproș Alexandru Nicolaie și susținând că are influență asupra șefului-adjunct al secției premise de conducere din cadrul Direcției înregistrarea Transportului și Calificarea Conducătorilor Auto a ÎS CRIS Registru a Ministerului Tehnologiei și Informației – Bricicaru Ilie Alexei, pe care, îl va determina la favorizarea susținerii cu ușurință a testării necesare și perfectarea pentru Caproș Alexandru Nicolaie a permisului de conducere în termen cât mai restrâns, a pretins suma de 2500 lei, pe care ulterior a primit-o.

În continuarea acțiunilor sale infracționale, Comanac Ion Vasile, condamnat prin sentința Judecătorei Buiucani m. Chișinău nr. 1-393/2013 în baza art. 326 alin. (1) CP, la 25.11.2011, l-a contactat telefonic pe Bricicaru Ilie Alexei și i-a solicitat acestuia, influențarea șefului-adjunct al secției evidență și examinare a transportului Căușeni, Repeșciuc Veaceslav Alexei, în vedere facilitării susținerii examenului de calificare a conducătorilor auto de către Caproș Alexandru Nicolaie. Ulterior, la 25.11.2011 Bricicaru Ilie Alexei, deținând funcția de șef-adjunct al secției permise de conducere din cadrul Direcției înregistrarea Transportului și Calificarea Conducătorilor Auto a ÎS CRIS Registru a Ministerului Tehnologiei și Informației, fiind persoană publică, adică angajat al întreprinderii de stat, acționând de comun acord și prin înțelegere prealabilă cu Comanac Ion Vasile, conform planului infracțional prestabilit, depășindu-și în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, l-a contactat telefonic pe Comanac Ion Vasile, condamnat prin sentința Judecătorei Buiucani m. Chișinău nr. 1-393/2013 în baza art. 326 alin. (1) CP, și i-a comunicat acestuia că Caproș Alexandru Nicolaie urmează să meargă la Repeșciuc Veaceslav Alexei, care deținea funcția de șef-adjunct al secției evidență și examinare a transportului Căușeni și să se prezinte ca fiind venit din numele lui Bricicaru Ilie, fapt care îl va facilita la susținerea examenelor de calificare a conducătorilor auto.

În continuarea acțiunilor sale criminale, la 07.12.2011 Comanac Ion Vasile, condamnat prin sentința Judecătorei Buiucani m. Chișinău nr. 1-393/2013 în baza art. 326 alin. (1) CP, întâlnindu-se în preajma Gării Feroviare din m. Chișinău cu Mura Igor Trofim și susținând că are influență asupra șefului-adjunct al secției premise de conducere din cadrul Direcției înregistrarea Transportului și Calificarea Conducătorilor Auto a ÎS CRIS Registru a Ministerului Tehnologiei și Informației – Bricicaru Ilie Alexei, pe care, în schimbul sumei de 200 euro, care conform cursului

oficial al BNM constituia suma de 3156 lei, îl va determina la favorizarea susținerii cu ușurință a testărilor necesare și perfectarea pentru Mura Igor Trofim a permisului de conducere în termen cât mai restrâns, sumă pe care ulterior a primit-o.

Ulterior, continuându-și acțiunile sale infracționale, Comanac Ion Vasile, condamnat prin sentința Judecătorei Buiucani m. Chișinău nr. 1-393/2013 în baza art. 326 alin. (1) CP, la 07.12.2011 l-a contactat telefonic pe Bricicaru Ilie Alexei și i-a solicitat acestuia, influențarea șefului Biroului Evidență și Examinare a Transportului Strășeni –Apostol Vladimir Vasile, în vederea facilitării susținerii examenului de calificare a conducătorilor auto de către Mura Igor Trofim.

În continuare, la 07.12.2011, Bricicaru Ilie Alexei, deținând funcția de șef-adjunct al secției premise de conducere din cadrul Direcției înregistrarea Transportului și Calificarea Conducătorilor Auto a ÎS CRIS Registru a Ministerului Tehnologiei și Informației, fiind persoană publică, adică angajat al întreprinderii de stat, acționând de comun acord și prin înțelegere prealabilă conform planului infracțional stabilit, depășindu-și în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, discutând telefonic cu Comanac Ion Vasile, condamnat prin sentința Judecătorei Buiucani m. Chișinău nr. 1-393/2013 în baza art. 326 alin. (1) CP, comunicat acestuia că Mura Igor Trofim, urmează să meargă la Apostol Vladimir Vasile, care deținea funcția de șef al Biroului Evidență și Examinare a Transportului Strășeni și să se prezinte ca fiind venit din numele lui Bricicaru Ilie, fapt care îl va facilita la susținerea examenelor de calificare a conducătorilor auto.

În continuarea acțiunilor sale infracționale, în luna decembrie 2011 Comanac Vasile Ion, condamnat prin sentința Judecătorei Buiucani m. Chișinău nr. 1-393/2013 în baza art. 326 alin. (1) CP, întâlnindu-se în preajma Gării Feroviare din m. Chișinău cu Musabecov Ruslan Mihail și susținând că are influență asupra șefului-adjunct al secției permise de conducere din cadrul Direcției înregistrarea Transportului și Calificarea Conducătorilor Auto a ÎS CRIS Registru Ministerului Tehnologiei și Informației – Bricicaru Ilie Alexei, pe care, în schimbul sumei de 300 euro, îl va determina la favorizarea susținerii cu ușurință a testărilor necesare și perfectarea pentru Musabecov Ruslan Mihail a permisului de conducere în termen cât mai restrâns, ulterior primind suma de 150 euro, care conform cursului oficial al BNM constituia suma de 2394 lei.

Ulterior, continuându-și acțiunile sale infracționale, Comanac Ion Vasile, la 08.12.2011, la contactat telefonic pe Bricicaru Ilie Alexei și i-a solicitat acestuia, influențarea șefului Biroului Evidență și Examinare a Transportului Florești, în vederea facilitării susținerii examenului de calificare a conducătorilor auto de către Musabecov Ruslan Mihail. În continuare, la 08.12.2011, Bricicaru Ilie Alexei, deținând funcția de șef-adjunct al secției permise de conducere din cadrul Direcției înregistrarea Transportului și Calificarea Conducătorilor Auto a ÎS CRIS Registru a

Ministerului Tehnologiei și Informației, fiind persoană publică, adică angajat al întreprinderii de stat, acționând cu intenție directă, depășindu-și în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, la contactat telefonic pe Pădureț Mihail Tudor, care deținea funcția de șef al Biroului Evidență și Examinare a Transportului Florești, pe care l-a determinat să faciliteze susținerea examenelor de calificare a conducătorilor auto de către Musabecov Ruslan Mihail. Ulterior, în continuarea acțiunilor sale criminale, discutând telefonic cu Comanac Ion Vasile, condamnat prin sentința Judecătorei Buiucani m. Chișinău nr. 1-393/2013 în baza art. 326 alin. (1) CP, i-a comunicat acestuia că Musabecov Ruslan Mihail, urmează să meargă la Pădureț Mihail Tudor și să se prezinte ca fiind venit din numele lui Bricicaru Ilie, fapt care îl va facilita la susținerea examenelor de calificare a conducătorilor auto.

În continuarea acțiunilor sale infracționale în decembrie 2011 Comanac Ion Vasile, condamnat prin sentința Judecătorei Buiucani m. Chișinău nr. 1-393/2013 în baza art. 326 alin. (1) CP, întâlnindu-se în preajma pieței „UNO” din m. Chișinău cu Pruteanu Ion Vasile și susținând că are influență asupra șefului-adjunct al secției permise de conducere din cadrul Direcției înregistrarea Transportului și Calificarea Conducătorilor Auto a ÎS CRIS Registru a Ministerului Tehnologiei și Informației – Bricicaru Ilie Alexei, pe care, în schimbul sumei de 2000 lei, îl va determina la favorizarea susținerii cu ușurință a testărilor necesare și perfectarea pentru Pruteanu Ion Vasile a permisului de conducere în termen cât mai restrâns, sumă pe care ulterior a primit-o.

Ulterior, continuându-și acțiunile sale infracționale, Comanac Ion Vasile, condamnat prin sentința Judecătorei Buiucani m. Chișinău nr. 1-393/2013 în baza art. 326 alin. (1) CP, la 28.12.2011, la contactat telefonic pe inculpatul Bricicaru Ilie Alexei și i-a solicitat acestuia, influențarea șefului Biroului Evidență și Examinare a Transportului Hâncești, în vederea facilitării susținerii examenului de calificare a conducătorilor auto de către Pruteanu Ion Vasile.

În continuare, la 28.12.2011, Bricicaru Ilie Alexei, deținând funcția de șef-adjunct al secției permise de conducere din cadrul Direcției înregistrarea Transportului și Calificarea Conducătorilor Auto a ÎS CRIS Registru a Ministerului Tehnologiei și Informației, fiind persoană publică, adică angajat al întreprinderii de stat, acționând de comun acord și prin înțelegere prealabilă conform planului infracțional stabilit, depășindu-și în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, discutând telefonic cu Comanac Ion Vasile, condamnat prin sentința Judecătorei Buiucani m. Chișinău nr. 1-393/2013 în baza art. 326 alin. (1) CP, i-a comunicat acestuia că Pruteanu Ion Vasile, urmează să meargă la Ivaniuc Ion, care deținea funcția de inginer al Biroului Evidență și Examinare a Transportului Hâncești și să se prezinte ca fiind venit din numele lui Bricicaru Ilie, fapt care îl va facilita la susținerea examenelor de calificare a conducătorilor auto.

Împotriva sentinței instanței de fond, au declarat apeluri procurorul Ion Neguriță, inculpatul Bricicaru Ilie și avocatul Dorin Popescu în interesele inculpatului Bricicaru Ilie.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 decembrie 2013 au fost respinse ca nefondate apelurile declarate de procuror, inculpatul Bricicaru Ilie și avocatul acestuia Dorin Popescu.

Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 20 mai 2014 au fost admise recursurile ordinare declarate de procurorul Dorina Tăut și avocatul Dorin Popescu în numele inculpatului, casată total decizia instanței de apel cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 octombrie 2015, au fost respinse ca nefondate apelurile declarate de inculpat și avocatul acestuia Dorin Popescu și admis apelul declarat de procuror, casată sentința în partea aplicării pedepsei complementare, pronunțându-se în această parte o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care lui Bricicaru Ilie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 328 alin. 1 CP RM la amendă în mărime de 300 u.c. i-a fost aplicată pedeapsa complementară – privarea de dreptul de a ocupa funcții publice în organele de stat pe un termen de 2 ani.

Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 16 februarie 2016 au fost admise recursurile ordinare declarate avocatul Dorin Popescu în numele inculpatului Bricicaru Ilie și inculpat, casată total decizia instanței de apel din 02 octombrie 2015 cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

La data de 13 decembrie 2016, în ședința de judecată a instanței de apel avocatul Dorin Popescu a înaintat o cerere în care a solicitat sesizarea Curții Constituționale privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmei "**daune în proporții considerabile intereselor publice**" din art.328 alin. 1 CP RM. Consideră că infracțiunea de "Exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu care a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice" este definită extrem de vag în Codul penal al RM, nu este una previzibilă pentru subiecții cărora se adresează această normă, în măsura în care aceștia să-și poată adapta comportamentul în sensul respectării Legii penale, ceea ce transformă norma dată penală în una imprevizibilă și, ca consecință – neconstituțională.

În ședința de judecată avocatul, Dorin Popescu și inculpatul Bricicaru Ilie în ședința de judecată a solicitat admiterea cererii.

Procurorul Vitalie Călugăreanu a solicitat respingerea cererii înaintate de avocatul, Dorin Popescu în numele inculpatului Bricicaru Ilie privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmei "**daune în proporții considerabile intereselor publice**" din art.328 alin. 1 CP RM.

Audiind opiniile participanților la proces, studiind materialele dosarului, Colegiul Penal consideră cererea înaintată de avocatul Dorin Popescu în numele

inculpatului Bricicaru Ilie privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, întemeiată și o va admite din următoarele considerente.

În conformitate cu dispoziția art.7 alin.(3) CPP, „Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rândul său, sesizează Curtea Constituțională.”.

Potrivit art.135 alin.(1) lit.a), g) din Constituția RM, „Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte și rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție ”.

Aceleași stipulațiuni legale sunt reiterate și în art. 4 alin.(1) lit.a), g) al Legii cu privire la Curtea Constituțională nr. 317 din data de 13.12.1994 și în art. 4 alin.(1) lit. a) și g) din Codul Jurisdicției constituționale.

La fel, Colegiul Penal notează că în temeiul Hotărîrii Curții Constituționale din 09.02.2016, s-a statuat că în sensul articolului 135 alineatul (1) lit. a) și g) coroborat cu articolele 20, 115,116 și 134 din Constituție:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

Mai mult decât atât, prin aceeași hotărâre, Curtea Constituțională, a relevat că, judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

La fel, în cadrul hotărârii Curții Constituționale din 09.02.2016 s-a hotărât ca, până la adoptarea de către Parlament a reglementărilor în executarea prezentei hotărâri, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate să se prezinte Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a articolului 135 alineatul (1) lit. a) și g) din Constituție și astfel cum au fost explicate în prezenta hotărâre, în conformitate cu considerentele menționate în cuprinsul acesteia și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

După această proiectare a cadrului normativ de referință, în speță, instanța de apel reține că, sunt întrunite condițiile indicate în Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din data de 09 februarie 2016.

Or, obiectul excepției de neconstituționalitate invocate supra îl constituie art.328 alin. 1 CP RM în partea în care dispozițiile lui și anume **"daune în proporții considerabile intereselor publice"** nu sunt susceptibile de a fi în mod clar definite - care intră în categoria actelor cuprinse în art. 135 alin.(1) lit.a) din Constituția RM. Ridicarea excepției de neconstituționalitate a fost solicitată de către un participant la prezentul proces penal- avocatul, Dorin Popescu în interesele inculpatului Bricicaru Ilie.

În plus, normele vizate în prezenta solicitare de ridicare a excepției de neconstituționalitate nu au făcut obiectul controlului de constituționalitate.

Totodată, normele procesuale invocate drept neconstituționale de către avocatul, Dorin Popescu în interesele inculpatului Bricicaru Ilie urmează a fi aplicate la examinarea prezentei cauze penale în ordine de apel.

În acest context, notăm că în speță sunt întrunite condițiile legale de ridicare a excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 328 alin. 1 CP RM a sintagmei **"daune în proporții considerabile intereselor publice"**.

Sintetizând circumstanțele releifate, suprapuse la textele de lege enunțate, instanța de judecată ajunge la concluzia de a admite cererea înaintată de avocatul Dorin Popescu în numele inculpatului Bricicaru Ilie privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cadrul judecării apelurilor procurorului Anticorupție, Ion Neguriță, a inculpatului Bricicaru Ilie și a avocatului Dorin Popescu în interesul inculpatului Bricicaru Ilie, declarate împotriva sentinței Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 16.05.2013, în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin.(1) Cod Penal al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 7, 341-342, Cod de Procedură Penală al Republicii Moldova, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău

DISPUNE:

Se admite cererea înaintată de avocatul Dorin Popescu în numele inculpatului Bricicaru Ilie privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cadrul judecării apelurilor procurorului Anticorupție, Ion Neguriță, a inculpatului Bricicaru Ilie și a avocatului Dorin Popescu în interesul inculpatului Bricicaru Ilie, declarate împotriva sentinței Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 16.05.2013, în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin.(1) Cod Penal al Republicii Moldova.

Se ridică excepția de neconstituționalitate, la sesizarea depusă de avocatul, Dorin Popescu în numele inculpatului Bricicaru Ilie pentru verificarea constituționalității art. 328 alin. 1 CP RM sub aspectul corespunderii cu art. 22 din Constituție - neretroactivitatea legii.

Se suspendă examinarea cauzei pînă la soluționarea sesizării de către Curtea Constituțională.

Se remite în adresa Curții Constituționale sesizarea depusă de avocatul, Dorin Popescu în numele inculpatului Bricicaru Ilie pentru verificarea constituționalității art.328 alin. 1 CP RM.

Încheierea este definitivă, însă este susceptibilă recursului la Curtea Supremă de Justiție odată cu fondul cauzei.

Președintele ședinței:

Judecători:

Xenofon Ulianovschi

Ion Secieru

Svetlana Balmuș

Popescu Dorin, avocat al Biroului A.A. „Facultatea de drept”, cu
sed. mun. Chișinău, str. A. Mateevici 60,
în inerele inculpatului Bricicaru Ilie Alexei,
dom. str. Malina Mică 20, ap.38
mun. Chișinău, inculpat, învinuit în baza art. 328
alin. (1) CP al RM

CERERE

de ridicare a excepției de neconstituționalitate a art. 328 alin. 3 lit. b) Cod Penal al Republicii Moldova
*„Săvârșirea de către o persoană cu funcție de demnitate publică a unor acțiuni care depășesc în mod
vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, dacă aceasta a cauzat daune în proporții
considerabile intereselor publice”*

Prin sentința Judecătorei s. Rîșcani mun. Chișinău din 16 mai 2013, Bricicaru Ilie a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) CP RM, și anume: *„Audiind inculpatul, părțile vătămate, martorii, analizând în cumul probele administrate, instanța de judecată consideră vinovăția inculpatului Bricicaru Ilie dovedită și califică acțiunile lui în baza art. 328 alin. (1) CP, ca depășirea atribuțiilor de serviciu, adică săvârșirea de către o persoană cu funcție de răspundere a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, fapt ce a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice.”*

Drept urmare, lui Bricicaru Ilie, i-a fost aplicată pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 300 unități convenționale, fără aplicarea pedepsei complementare privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate.

Considerăm că așa-numita „infracțiune” de *„Exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu”* de care este învinuit dl. Bricicaru Ilie, după cum se exprimă legiuitorul – care *„a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice”* - este definită extrem de vag în Codul penal, nu este una previzibilă pentru subiecții cărora se adresează această normă, în măsura în care aceștia să-și poată adapta comportamentul în sensul respectării Legii penale, ceea ce transformă norma dată penală în una imprevizibilă și, ca consecință, – neconstituțională.

În conformitate cu art. 22 din Constituția RM, este prevăzut că *„nimeni nu poate fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care în momentul comiterii nu constituiau un act delictuos”*.

În conformitate cu art. 7 alin. (1), (2) și (3) CPP al RM,

(1) *Procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.*

(2) *Dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările internaționale.*

(3) *Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rîndul său, sesizează Curtea Constituțională.*

În temeiul Hotărârii Curții Constituționale din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin. 1 lit. a) și g) din Constituție (excepția de neconstituționalitate), Curtea Constituțională a hotărât că:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

În viziunea noastră, sintagma „a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice” din art. 328 Cod penal este o expresie extreme de incertă, încalcă art. 22 din Constituție care cum am menționat supra, stabilește că „*nimeni nu poate fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care în momentul comiterii nu constituiau un act delictuos*”.

În Hotărârea nr. 21 din 22.07.2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 125 lit. b) din Codul penal, a articolelor 7 alin. (7), 39 pct. 5), 313 alin. (6) din Codul de procedură penală și a unor prevederi din articolele 2 lit. d) și 16 lit. c) din Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție, Curtea Constituțională a stabilit :

„52. Curtea reține că unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului și ale statului de drept îl constituie principiul legalității. Preeminența dreptului se asigură prin întreg sistemul de drept, inclusiv prin normele penale, acestea caracterizându-se prin anumite trăsături proprii, distinctive în raport cu alte categorii de norme, ce se diferențiază între ele prin caracterul și structura lor, prin sfera de incidență.

53. În jurisprudența sa Curtea a reținut că „preeminența dreptului în materie penală exprimă printre altele asigurarea legalității infracțiunilor și pedepselor; inadmisibilitatea aplicării extensive a legii penale, în detrimentul persoanei, în special, prin analogie”.

54. Curtea menționează că incriminarea faptelor în legile penale, stabilirea pedepsei pentru ele, precum și alte reglementări, se întemeiază pe rațiuni de politică penală. Astfel, legea penală constituie un ansamblu de reguli juridice, formulate într-o manieră clară, concisă și precisă.

55. Or, calitatea legii penale constituie o condiție vitală pentru menținerea securității raporturilor juridice și ordonarea eficientă a relațiilor sociale.

.....62. Potrivit jurisprudenței Curții Europene, art. 7 § 1 din Convenția Europeană, care consacră principiul legalității incriminării și pedepsei (*nullum crimen, nulla poena sine lege*), pe lângă interzicerea, în mod special, a extinderii conținutului infracțiunilor existente asupra unor fapte care, anterior, nu constituiau infracțiuni, prevede și principiul potrivit căruia legea penală nu trebuie interpretată și aplicată extensiv în defavoarea acuzatului, de exemplu, prin analogie.

63. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a menționat că persoana este în drept să cunoască, în termeni foarte clari, ce acte și omisiuni sunt de natură să-i angajeze responsabilitatea penală

(cauza Kokkinakis contra Greciei din 25 mai 1993). Atunci când un act este privit ca infracțiune, judecătorul poate să precizeze elementele constitutive ale infracțiunii, dar nu să le modifice, în detrimentul acuzatului, iar modul în care el va defini aceste elemente constitutive trebuie să fie previzibil pentru orice persoană consultată de un specialist (cauza X. contra Regatului Unit din 7 mai 1982).”

Fiind construită de legiuitor ca o *componentă materială de infracțiune*, latura obiectivă a art. 328 Cod penal conține elementele obligatorii – fapta prejudicabilă – „Săvârșirea ...unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege”, și consecințele criminale – care a cauzat „daune în proporții considerabile intereselor publice”. Afirmăm că consecințele care trebuie constatate sub forma „daunelor în proporții considerabile intereselor publice” nu sunt susceptibile a fi în mod clar definite pentru a trece cu succes testul previzibilității unei norme penale, test solicitat atât de CtEDO cât și de Curtea noastră Constituțională.

În aceste circumstanțe, atât procurorul cât și instanța de judecată sunt puse în situația de a improviza, a ghici sensul sintagmei „daune în proporții considerabile intereselor publice”,.. ce prejudiciază sau nu considerabil interesele publice?! Astfel, fără să observe, judecătorul ordinar pur și simplu se substituie legiuitorul, ceea ce este contrar constatărilor CtEDO făcute în cauza X. contra Regatului Unit citată mai sus, că - judecătorul poate doar să precizeze elementele constitutive ale infracțiunii, dar nu să le modifice, în detrimentul acuzatului, iar modul în care el va defini aceste elemente constitutive trebuie să fie previzibil pentru orice persoană consultată de un specialist.

Mai mult decât atât, infracțiunea specificată la art. 328 alin. (1) CP al RM, fiind o componentă material de infracțiune și nu de pericol, se consideră consumată din momentul producerii *daunelor în proporții considerabile intereselor publice*.

Totodată, în conformitate cu art. 126 alin. (2) Cod penal, caracterul considerabil sau esențial al daunei cauzate se stabilește luându-se în considerare valoarea, cantitatea și însemnătatea bunurilor pentru victimă, starea materială și venitul acesteia, existența persoanelor întreținute, alte circumstanțe care influențează esențial asupra stării materiale a victimei, iar în cazul prejudicierii drepturilor și intereselor ocrotite de lege – gradul lezării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Astfel, norma citată definește *caracterul considerabil sau esențial al daunei cauzate, doar în raport cu victima – persoană fizică*, precum în raport cu drepturile și libertățile fundamentale ale omului - persoană fizică.

În acest context, iarăși invocăm faptul că în conformitate cu art. 22 din Constituția RM, este prevăzut că „*nimeni nu poate fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care în momentul comiterii nu constituiau un act delictuos*”.

În același timp, potrivit teoriei dreptului penal al Republicii Moldova, reieșind din prevederile art. 126 alin. (2) CP al RM, prin *daune în proporții considerabile cauzate intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice* se înțelege: vătămarea ușoară sau medie a integrității corporale sau a sănătății; leziunile corporale care nu implică un prejudiciu pentru sănătate; **daunele materiale care nu ating proporțiile mari** etc. Dacă fapta de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu nu implică producerea unor asemenea urmări, raspunderea poate fi aplicată în conformitate cu art. 313 din Codul contravențional - excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu.¹

Este relevant că în cauza *Liivik v. Estonia* (no. 12157/05, hotărâre din 25 iunie 2009), Curtea Europeană, examinând o cerere cu privire la corespunderea cu art.7 al Convenției Europene a definiției infracțiunii de abuz de serviciu din Codul penal Estonian, a cărei latură obiectivă, asemenea

¹ Sergiu Brînză, Vitalie Stati, Dept penal Partea Specială Volumul II, Chișinău – 2011, pag. 870.

Codului penal moldovenesc, conținea expresia „care a cauzat daune considerabile intereselor protejate de lege a persoanei, întreprinderii, organizației fie intereselor naționale”, a stabilit următoarele:

„97. Curtea notează, totuși, că această dispoziție din legea penală și interpretarea acesteia au fost moștenite de la fostul sistem juridic sovietic. Astfel, în prezenta cauză, autoritățile naționale s-au confruntat cu dificila sarcină de a aplica aceste norme legale și noțiuni într-un context complet nou al unei economii de piață... Anume în acest context și trebuie să se evalueze dacă actele reclamantului constituiau o infracțiune definită cu suficientă previzibilitate.

98. Curtea observă că reclamantul a fost acuzat și condamnat pentru crearea unei situații în care ar fi putut fi pusă în pericol conservarea activelor statului și că acest lucru a fost considerat drept daune semnificative, în ciuda faptului că riscurile nu s-ar fi materializat. Mai mult decât atât, s-a constatat că el a cauzat prejudicii morale considerabile intereselor Statului - astfel după cum Curtea de Apel a afirmat, că faptele reclamantului nu ar fi fost în conformitate cu „sensul general al justiției”; ca funcționar de stat de rang înalt, el a pus sub semnul întrebării legalitatea și fiabilitatea activităților agenției ca instituție de stat, astfel, prejudiciind semnificativ autoritatea statului în societate, și, de asemenea, afectând reputația Republicii Estonia ca partener contractual la nivel internațional.

99. Curtea notează că, potrivit modului de redactare a articolului 161 din Codul penal „cauzarea de daune considerabile” a fost un element necesar al infracțiunii de abuz de serviciu. Textul acestei dispoziții nu prevede simpla creare a unui risc care ar cuprinde un astfel de prejudiciu. Curtea este conștientă de hotărârea Curții Supreme din 6 iunie 2000 (a se vedea paragraful 82 de mai sus), în care Curtea Supremă a acordat atenție creării riscului în calitate de prejudiciu. Cu toate acestea, se constată că nu există criterii care să fi fost elaborate pentru a evalua un astfel de risc. Mai mult decât atât, în speță, reclamantul efectiv a acționat în conformitate cu obligația de a efectua privatizarea CFE, având să pună pe balanță riscurile legate de inițierea privatizării împotriva celor legate de retragerea din contract. Curtea consideră că reclamantul nu ar fi putut să prevadă în mod rezonabil că actele sale vor fi considerate ca provocând pagube semnificative - din cauza presupusei creări a unui risc de cauzare de prejudiciu - în sensul articolului 161, astfel cum sunt interpretate și aplicate în prezenta cauză .

100. *În ceea ce privește presupusa cauzare de pagube morale considerabile intereselor statului, Curtea consideră că această evaluare a fost realizată de către instanțele judecătorești retroactiv, pe baza judecății lor discreționare, și nu era susceptibilă de a fi probată. ... Se pare că faptul presupusei încălcări a legii de către reclamant, în sine, a servit ca o prezumție absolută că el a cauzat prejudicii morale intereselor statului. O interpretare atât de largă ar putea, în principiu, transforma orice încălcare a legii într-o infracțiune în sensul articolului 161. Mai mult decât atât, orice astfel de daune morale ar trebui să fie calificate drept „considerabile”... în opinia Curții, criteriile utilizate de către instanțele naționale, în speță, faptul că reclamantul a cauzat prejudicii morale „considerabile” - că el a fost un funcționar de stat de rang înalt, care a lucrat într-un domeniu atrăgând mare interes public și că actele sale au fost incompatibile cu „sensul general al justiției” - erau prea vagi. Curtea nu este convinsă că reclamantul ar fi putut prevedea în mod rezonabil că risca să fie acuzat și condamnat pentru a provoca daune morale considerabile intereselor statului pentru comportamentul său.*

101. Curtea constată în ansamblu că interpretarea și aplicarea articolului 161, în prezenta cauză a implicat utilizarea unor astfel de noțiuni largi și astfel de criterii vagi că dispoziția penală în cauză nu era de calitate cerută în temeiul Convenției în ceea ce privește claritatea și previzibilitatea efectelor sale.”

Credem că este de prisos să mai argumentăm similitudinea dintre cele descrise și constatate în cauza *Liivik* și situația noastră. Nu este necesară nici consultarea unui specialist să ajungem la această concluzie. Respeciv, un examen de constituționalitate a normei penale prevăzute de art. 328 alin. (1) Cod penal se cere fără întârziere !

În conformitate cu art. 7 alin. (3) CPP al RM, *dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă [...].*

În acest sens, în p. 81 al Hotărârii Curții Constituționale din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin. 1 lit. a) și g) din Constituție (excepția de neconstituționalitate), Curtea Constituțională a statuat că: „Potrivit prevederilor legale, în momentul acceptării excepției de neconstituționalitate, judecătorul dispune, prin încheiere, suspendarea procesului. Curtea reține că suspendarea procesului până la soluționarea de către Curtea Constituțională a excepției de neconstituționalitate este necesară pentru a exclude aplicarea normelor contrare Constituției la soluționarea unei cauze.”

În astfel de circumstanțe, fiind constatate toate cele 4 condiții necesare pentru a sesiza Curtea Constituțională, în temeiul art. 7 alin. (3); 66; 68 alin. (1) p. 7); 413 CPP al RM,

SOLICITĂM:

1. a admite cererea.
2. A ridica excepția de neconstituționalitate în fața Curții Constituționale în vederea verificării constituționalității sintagmei „*daune în proporții considerabile intereselor publice*” din art. 328 alin. (1) Cod Penal, sub aspectul corespunderii cu art. 22 din Constituție – neretroactivitatea legii.
3. A suspenda examinarea cauzei până la soluționarea de către Curtea Constituțională a excepției de neconstituționalitate.

Avocatul

Popescu Dorin

COPIA CORESPUNDE ORIGINALULUI
JUDECĂTORUL SVETLANA BALIUȘ
S. Baluș
(semnătura)

